

UNIVERSITATEA "ALEXANDRU IOAN CUZA"
din IAȘI

Bd. Carol I nr. 11 - IAȘI - 700506
Tel: 40 232 201010; Fax: 40 232 20 12 01

FACULTATEA DE LITERE
Tel: 40 232 20 10 52; Fax: 40 232 20 11 52

VESTIGIA LITTERARUM
Concurs național adresat elevilor de liceu
Ediția I
11 mai 2022 – 5 iunie 2022

Organizatori: Facultatea de Litere, Departamentul de Limbi și literaturi străine (specializarea FILOLOGIE CLASICĂ) - Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Comitetul științific: Conf. univ. dr. Claudia Tărnăuceanu, Lector univ. dr. Magda Mircea, Lector dr. Iulian-Gabriel Hrușcă, CS II dr. Ana-Maria Gînsac, CS dr. Constantin-Ionuț Mihai, Asist. univ. dr. Bogdan Guguianu

Concursul național *VESTIGIA LITTERARUM* se adresează exclusiv elevilor de liceu care sunt interesați de aspecte ce vizează temele și motivele culturale ale Antichității greco-latine. Proba de concurs constă în comentarea și interpretarea de către elev a unuia dintre textele selectate de comitetul științific în acest scop.* Scrierile autorilor greci și latini din care vor fi excerptate fragmentele acoperă domenii dintre cele mai diverse, având caracter literar, istoric, filozofic, teologic și chiar juridic.

Pe plan evaluativ vor fi considerate relevante următoarele aspecte:

- identificarea corectă a mizelor textului și a conceptelor sale esențiale;
- originalitatea comentariului și a interpretării date de către elev;
- coerența și relevanța punctelor de vedere proprii exprimate;
- argumentarea acestora;
- creativitatea;
- corectitudinea gramaticală și citarea onestă a surselor bibliografice.

Lucrarea elevului trebuie să cuprindă între 3 și 5 pagini, să fie redactată cu fontul Times New Roman, mărimea 12, spațiere între rânduri de 1,5.

Formularul de înscriere (accesibil [aici](#)) și documentul ce conține comentariul elaborat de elev vor fi trimise până la data de 5 iunie 2022 pe adresa de e-mail <vestigia.litterarum@gmail.com>. Rezultatele concursului vor fi făcute publice în timp de o săptămână de la deadline-ul trimerii lor pe site-ul secției de Filologie clasică (filologieclasica.ro) din cadrul Departamentului de Limbi și literaturi străine al Facultății de Litere de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Se vor acorda premii constând în diplome și cărți pentru:

- *nivelul științific deosebit*
- *gradul înalt de originalitate.*

Se vor acorda, de asemenea, adeverințe pentru profesorii îndrumători.

Baremul de evaluare:

1. *Identificarea corectă a mizelor textului și a conceptelor sale esențiale – 10 puncte*
2. *Structura formală a lucrării elevului – 15 puncte*
3. *Originalitatea comentariilor și a interpretărilor – 15 puncte*
4. *Argumentarea clară și concisă a punctelor de vedere; relevanța concluziilor – 15 puncte.*
5. *Corectitudinea citărilor din surse bibliografice – 15 puncte*
6. *Coerența în exprimare – 15 puncte*
7. *Corectitudinea gramaticală – 15 puncte*

Decisiv este rolul profesorului îndrumător care trebuie să consilieze elevul în vederea găsirii unui echilibru între ideile personale ale acestuia și referințele la fragmentele de text comentate și să vegheze ca, la final, lucrarea elaborată de elev să întrunească cerințele anterior precizate. Comitetul științific își rezervă dreptul de a contacta profesorul îndrumător în cursul evaluării lucrării elevului, dacă va considera necesar.

* Elevul are libertatea de a alege oricare dintre fragmentele de text propuse, dar trebuie să-și precizeze alegerea prin indicarea numărului reperului vizat. Textele vor fi expuse atât în limba de origine, cât și în traducere, pentru ca elevul să poată face corelații conceptuale cât mai pertinente.

Fragmente de text propuse spre interpretare în ediția 2022

Textul I

➤ HOMER

„Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τευχε κύνεσσιν
οἰωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.”

(Hom., *Il.*, I, 1-7)

Homer, *Iliada*, ed. bilingvă, vol. I, traducere în metrul original de George Murnu, studiu introductiv și note de D. M. Pippidi, București, Editura Teora, 1999, p. 46.

„Cântă, zeiță, mânia ce-aprinse pe-Ahil Peleianul,
Patima crudă ce-aheilor mii de amaruri aduse;
Suflete multe viteze trimise pe lumea cealaltă,
Trupul făcându-le hrană la câni și la feluri de păsări
Și împlinită fu voia lui Zeus, de când Agamemnon,
Craiul născut din Atreu, și dumnezeiescul Ahile
S-au dezbinat după cearta ce fuse-ntre dânșii iscată.”

Homer, *Iliada*, ed. bilingvă, vol. I, traducere în metrul original de George Murnu, studiu introductiv și note de D. M. Pippidi, București, Editura Teora, 1999, p. 47.

Textul II

➤ ESCHIL

„BA.	[...] Κεῖνα δ' ἐκμαθεῖν θέλω,
	ὧ φίλοι, ποῦ τὰς Ἀθήνας φασὶν ἰδρῦσθαι χθονός.
XO.	Τῆλε πρὸς δυσμαῖς ἄνακτος Ἥλιου φθινασμάτων.
BA.	Ἀλλὰ μὴν ἴμειρ' ἐμὸς παῖς τήνδε θηρᾶσαι πόλιν;
XO.	Πᾶσα γὰρ γένοιτ' ἂν Ἑλλάς βασιλέως ὑπήκοος.
BA.	Ὡδὲ τις πάρεστιν αὐτοῖς ἀνδροπλήθεια στρατοῦ;
XO.	Καὶ στρατὸς τοιοῦτος, ἔρξας πολλὰ δὴ Μήδους κακά.
BA.	Καὶ τί πρὸς τούτοισιν ἄλλο; πλοῦτος ἐξαρκῆς δόμοις;
XO.	Ἀργύρου πηγὴ τις αὐτοῖς ἐστι, θησαυρὸς χθονός.
BA.	Πότερα γὰρ τοξουλκὸς αἰχμὴ διὰ χεροῖν αὐτοῖς πρέπει;
XO.	Οὐδαμῶς; ἐγγῆ σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί.

BA. Τίς δὲ ποιμάνωρ ἔπεστι κάπιδεσπόζει στρατῷ;
XO. Οὔτινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς οὐδ' ὑπήκοοι.”

(Esch., *Perşii*, 230-242)

Eschyle, Tome I, *Les Suppliantes, Les Perses, Les Sept contre Thèbes, Prométhée enchainé*, texte établi par Paul Mazon, Paris, Société d'édition „Les Belles Lettres”, 1920, pp. 70-71.

„REGINA
[...] Dar aş vrea să aflu mai întâi, prieteni, în ce loc al lumii e clădită, zice-se, Atena?
CORIFEUL
Într-un loc îndepărtat, către apus, unde piere Soarele, stăpânul nostru.
REGINA
Fiul meu pofteste oare să vâneze-acest oraş?
CORIFEUL
Astfel i s-ar închina toată Hellada regelui.
REGINA
Oastea lor este destulă, în privinţa numărului de bărbaţi?
CORIFEUL
Spune, mai degrabă, o armată care le-a iscat noian de rele mezilor.
REGINA
Ce mai au pe lângă asta? Case grele de averi?
CORIFEUL
Un izvor de-argint, comoară învelită de pământ.
REGINA
Folosesc în lupte arcuri trăgătoare de săgeţi?
CORIFEUL
Niciodată; ei sunt înarmaţi cu săbii pentru lupta de aproape şi cu scuturi.
REGINA
Ce păstor de oameni e atotporuncitor peste armata lor?
CORIFEUL
Nu sunt robii nimănui, nu se supun nici unui muritor.”

Eschil, *Rugătoarele, Perşii, Şapte contra Thebei, Prometeu înlănţuit*, traducere, prefată şi note de Alexandru Miran, Bucureşti, Editura Univers, 1982, pp. 94-95.

Textul III

➤ PLATON

„[...] οἱ μὲν οὖν ἐγκύμονες,» ἔφη, «κατὰ τὰ σώματα ὄντες πρὸς τὰς γυναῖκας μᾶλλον τρέπονται καὶ ταύτῃ ἐρωτικοί εἰσιν, διὰ παιδογονίας ἀθανασίαν καὶ μνήμην καὶ εὐδαιμονίαν, ὥς οἶονται, αὐτοῖς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον πάντα ποριζόμενοι· οἱ δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν – εἰσὶ γὰρ οὖν,» ἔφη, «οἱ ἐν ταῖς ψυχαῖς κυοῦσιν ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σώμασιν, ἃ ψυχῇ προσήκει καὶ κυῆσαι καὶ τεκεῖν. τί οὖν προσήκει; φρόνησίν τε καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν· ὧν δὴ εἰσὶ καὶ οἱ ποιηταὶ πάντες γεννήτορες καὶ τῶν δημιουργῶν ὅσοι λέγονται εὐρετικοὶ εἶναι.”

(Platon, *Banchetul*, 208 e - 209 a)

Platon, *Symposium*, ed. de Kenneth Dover, Cambridge, Cambridge University Press, 1980, p. 59.

„Cei al căror prisos de rodnicie este trupesc se îndreaptă îndeosebi către femei și felul lor de a iubi este acela de a zămisli copii, socotind că prin asta vor avea parte de fericirea nemuririi și vor fi ținută minte «cât e veșnicia de lungă».

Cât despre cei al căror suflet... Da, Socrate, există oameni cărora dorul de zămislire le cuprinde sufletul mai mult decât trupul și care năzuiesc să zămislească și să aducă pe lume ceea ce i se cuvine sufletului să zămislească și să aducă pe lume. Ce anume? Roadele minții și tot ceea ce poate da puterea ei. Aceștia le sunt părinți poeții, toți poeții, precum și acei artiști pe care îi socotim înnoitori.”

Platon, *Banchetul*, traducere, studiu introductiv și note de Petru Creția, București, Editura Humanitas, 1995, pp. 134-135.

Textul IV

- HORATIUS

*Publica materies privati iuris erit, si
non circa vilem patulumque moraberis orbem,
nec verbo verbum curabis reddere fidus
interpret, nec desilies imitator in artum,
unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex,
nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:
„Fortunam Priami cantabo et nobile bellum.”
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturient montes, nascetur ridiculus mus.*

(Hor., *Epistula ad Pisones/ De arte poetica*, 131-139)

Horatius, *Opera omnia. Satire. Epistole, Arta poetică*, vol. 2, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și indici de Mihai Nichita, traducere de Ionel Marinescu, București, Editura Univers, 1980, pp. 314; 316.

„Tema de toți cunoscută un bun ce-i al tău îți devine,
De nu rămâi într-un cerc prea banal și deschis tuturor,
Și nu redai un model, copiind tot cuvântul întocmai
Nici imitând, nu te arunci în ce-i mult încurcat și de unde
Greu îți mai afli scăparea din tema sau planul poemei.
Nu vei începe așa ca poetul, zis ciclic, pe vremuri:
„Soarta lui Priam cânta-voi, precum și vestitele lupte”;
Ce mare lucru-o să deie căscatul de gură imensă?
Munți când s-or screme-n dureri, se va naște ridicul un șoarec.”

Horatius, *Opera omnia. Satire. Epistole, Arta poetică*, vol. 2, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și indici de Mihai Nichita, traducere de Ionel Marinescu, București, Editura Univers, 1980, pp. 315; 317.

Textul V

- OVIDIUS

*Iamque opus exegi, quod nec Iovis ira nec ignis
Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas.
Cum volet, illa dies, quae nil nisi corporis huius
Ius habet, incerti spatium mihi finiat aevi:
Parte tamen meliore mei super alta perennis
Astra ferar nomenque erit indelebile nostrum.
Quoque patet domitis Romana potentia terris,
Ore legar populi, perque omnia saecula fama,
Si quid habent veri vatum praesagia, vivam.*

(Ov., *Met.*, XV, 871-879)

Florilegium Ovidianum. Maxime, cugetări, pasaje și expresii memorabile extrase din întreaga operă a lui Ovidiu, traduse, prefațate și comentate, prevăzute cu un indice tematic și indice de nume proprii de Grigore Tănăsescu, București, Editura Scripta, 1996, p. 270.

„Mi-am săvârșit acum lucrarea pe care a lui Joe mânie
Neîndurată, nici focul, nici fierul și nici rozătoarea vechime
N-or izbuti s-o distrugă. Când ziua hărăzită ca să-mi sfârșesc viața
Sosi-va, stăpâni-va doar trupu-mi muritor.
Cea mai aleasă parte din mine e sortită spre aștri, în înălțimi
Să mă poarte: voi fi nemuritor. Cât timp puterea Romei
Se-ntinde, peste veacuri, cântat voi fi de neamuri;
Slăvit voi fi mereu, adevărat de este ce spun poezii falnici,
De-a pururea trăi-voi și eu prin cântul meu.”

Florilegium Ovidianum. Maxime, cugetări, pasaje și expresii memorabile extrase din întreaga operă a lui Ovidiu, traduse, prefațate și comentate, prevăzute cu un indice tematic și indice de nume proprii de Grigore Tănăsescu, București, Editura Scripta, 1996, p. 271.

Textul VI

- CICERO

Oratorem genere non divido; perfectum enim quaero. Unum est autem genus perfecti, a quo qui absunt, non genere differunt, ut Terentius ab Accio, sed in eodem genere non sunt pares. Optimus est enim orator, qui dicendo animos audientium et docet et delectat et permovet. Docere debitum est, delectare honorarium, permovere necessarium.

(Cic., *De optimo genere oratorum*,
I, 3)

Marcus Tullius Cicero, *Arta oratoriei*, ediție bilingvă, text latin și traducere, însoțite de studiu introductiv, note și indice de Traian Diaconescu, București, Editura Saeculum I.O., 2006, p. 120.

„Eu nu disociez oratorii prin gen, căci eu caut <oratorul> ideal. Unul singur este genul <oratorului> perfect; cei care se depărtează de acesta, nu diferă prin gen, ca Terențiu de Accius, ci ei, în același gen, sunt diferiți. Căci oratorul cel mai bun este cel care, prin cuvântarea sa, instruește, delectează și convinge sufletul auditorilor. A instrui este o datorie, a delecta este o onoare, a convinge este o necesitate.”

Marcus Tullius Cicero, *Arta oratoriei*, ediție bilingvă, text latin și traducere, însoțite de studiu introductiv, note și indice de Traian Diaconescu, București, Editura Saeculum I.O., 2006, p. 121.